

มองโลกแข่งขัน

Vol. 31

July 2015

ปรับปรุง กฎหมาย
ใครได้ประโยชน์

กรรมการค้าภายใน
กระทรวงพาณิชย์

ความจำเป็นในการปรับปรุงกฎหมาย

กฎหมายการแข่งขันทางการค้า เป็นกฎหมายที่ช่วยดูแลการแข่งขันที่เป็นอิสระ สามารถทำงานได้อย่างเหมาะสม และช่วยให้การแข่งขันระหว่างบริษัทต่างๆ เป็นไปอย่างยุติธรรม กฎหมายแข่งขันฯ ไม่ใช่กฎหมายที่คอยจับผิดและลงโทษใคร แต่ที่ผ่านมากฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทย (หรือเรียกว่าพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542) ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลา 16 ปีแล้วยังไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัจจัยที่ยังเป็นปัญหา 3 ด้าน คือ ความครอบคลุมธุรกิจ ความเป็นอิสระและควมมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

Competition Law

ความครอบคลุมธุรกิจ

ปัจจุบันอาจไม่ครอบคลุมรูปแบบพฤติกรรมและโครงสร้างการประกอบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งหลักเกณฑ์พิจารณาผู้มีอำนาจเหนือตลาดยังขาดความยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับเกิดความไม่เสมอภาคโดยกฎหมายกีดกันการบังคับใช้และการกระทำของรัฐวิสาหกิจ

ความเป็นอิสระในการบังคับใช้กฎหมาย

เนื่องจากฝ่ายการเมือง และการมีองค์ประกอบคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากฝ่ายการเมืองมีการแทรกแซงจนทำให้ไม่มีความเป็นกลาง รวมทั้งการปฏิบัติงานตามนโยบายของภาครัฐกับการบังคับใช้กฎหมายของกรมการค้าภายในมีความขัดแย้งกัน ซึ่งต้องขอความร่วมมือผู้ประกอบธุรกิจ แต่ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณ

ความมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

ยังมีบทบัญญัติไม่ชัดเจนและบทลงโทษไม่เอื้อต่อการระงับ/ยับยั้ง และไม่เหมาะสมกับความร้ายแรงของพฤติกรรม การกระทำความผิด ขั้นตอนการสืบหาข้อเท็จจริงและการพิจารณามีความล่าช้า มีข้อจำกัดในการบังคับใช้กับการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร รวมทั้งการไม่มีกลไกในการโต้แย้งคำสั่งของอัยการ ในกรณีสำนวนการสอบสวนไม่สมบูรณ์ ศาลอาญามีความเชี่ยวชาญเฉพาะความผิดทางอาญา กระบวนการอุทธรณ์ทำให้มีขั้นตอนและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น

แรงผลักดัน...ให้ปรับปรุงกฎหมาย

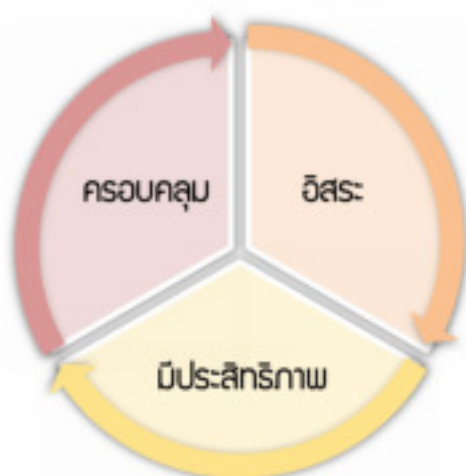
ภายใต้ระบบการค้าแบบทุนนิยมเสรี ผู้ประกอบการต้องแข่งขันกันทั้งด้านคุณภาพสินค้าและบริการ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภายใต้ต้นทุนที่ต่ำที่สุด เพื่อให้มีกำไรและสามารถแข่งขันได้ ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจรายใดที่ขาดการพัฒนาและการจัดการที่ดี ย่อมไม่สามารถแข่งขันได้และอาจจะต้องออกจากตลาดไป ประกอบกับปัจจุบันสภาพการแข่งขันในตลาด มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ผู้ประกอบธุรกิจจะแข่งขันนำเสนอสินค้า/บริการที่มีคุณภาพดี ราคาสมเหตุสมผลออกสู่ตลาด ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ดีเพราะประโยชน์จะตกแก่ผู้บริโภค แต่ภายใต้การแข่งขันดังกล่าวได้ก่อให้เกิดแรงผลักดันให้ต้องกำกับดูแลพฤติกรรมของผู้ประกอบการรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจทางการค้าที่เหนือกว่าซึ่งอาจเอาเปรียบผู้ประกอบการรายเล็กอย่างไม่เป็นธรรม

หลักการของกฎหมายแข่งขันทางการค้ามุ่งเน้นการดูแลคุ้มครองการแข่งขันให้มีความเสรีเป็นธรรม แต่จะไม่คุ้มครองผู้แข่งขัน โดยจะกำกับดูแลด้านโครงสร้างตลาด และพฤติกรรมกรรมการแข่งขัน ดังนั้น การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในครั้งนี้ จะทำให้การกำกับดูแลครอบคลุมทุกรูรัศมีที่แข่งขันในตลาด และส่งผลให้แนวทางการกำกับดูแลมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากการสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขัน โดยการปรับปรุงกติกาในการกำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม เสมอภาคเท่าเทียมกัน และครอบคลุมในทุกประเภทธุรกิจแล้ว กฎหมายแข่งขันที่ดีและทันสมัยจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการค้าการลงทุนและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศและนักลงทุนจากต่างประเทศตามนโยบายการเป็นชาติการค้า (Trading Nation) ของรัฐบาล รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลและป้องกันการกระทำความผิดเป็นการผูกขาด ลิด หรือจำกัดการแข่งขันให้ครอบคลุมการประกอบธุรกิจตามแนวทางปฏิบัติที่เป็นสากล สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจโลกตลาด และการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นสำคัญ ในการปรับปรุงกฎหมาย

เพื่อตอบทิศทางการบังคับใช้กฎหมายให้มีความทันสมัยมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงต้องมีการปรับปรุงกฎหมายใน 3 ประเด็นหลัก คือ

- 1) **ความครอบคลุมธุรกิจ** โดยการกำกับดูแลทุกธุรกิจอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมกัน โดยหลักเกณฑ์จะต้องมีความทันสมัยและเป็นสากล
- 2) **ความเป็นอิสระในการบังคับใช้กฎหมาย** ต้องมีการสร้างความเป็นอิสระในการบังคับใช้แก่กระบวนการแข่งขันทางการค้าโดยยึดหลักสากล
- 3) **ความมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย** ต้องสามารถระงับยับยั้งพฤติกรรมได้อย่างทันท่วงที และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต้องเหมาะสมกับความร้ายแรงของพฤติกรรมเพื่อไม่เป็นการทำลายบรรยากาศการค้าและการลงทุน

ใครได้ประโยชน์ จากการปรับปรุงกฎหมาย

การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการแข่งขันทางการค้าจะทำให้การกำกับดูแลด้านการแข่งขันมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะจะเพิ่มความยืดหยุ่นในการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับโครงสร้างธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และเพิ่มความครอบคลุมในทุกธุรกิจให้เกิดความเสมอภาคในการแข่งขัน โดยผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงกฎหมายมี 4 กลุ่ม ดังนี้

ได้รับประโยชน์จากการสามารถเข้ามาแข่งขันในตลาดได้ โดยไม่ถูกกีดกันหรือกลั่นแกล้งจากผู้ประกอบการรายใหญ่ ถือเป็นการได้ประโยชน์ทางธุรกิจ (Business Welfare)

สร้างความมั่นใจว่าระบบตลาดมีความเป็นอิสระ มีเสถียรภาพ ทำงานได้อย่างเหมาะสม และการแข่งขันระหว่างบริษัทต่างๆ เป็นไปอย่างยุติธรรม จะก่อให้เกิดการแข่งขันกันพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ ภายใต้การบริหารจัดการต้นทุนที่ต่ำที่สุด เพื่อให้มีกำไรและสามารถแข่งขันในตลาดได้

จะได้รับประโยชน์จากการแข่งขันกันทางภาคธุรกิจที่แข่งขันกันอย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ ในราคาที่สมเหตุสมผลที่สุด

ผู้ประกอบการสามารถแข่งขันได้อย่างเสรีและเป็นธรรมย่อมส่งผลให้ผู้ประกอบการตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ โดยผลประโยชน์ทั้งหมดจะตกแก่ผู้บริโภคและเศรษฐกิจโดยรวม เศรษฐกิจของประเทศสามารถเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป นอกจากนี้ เมื่อเศรษฐกิจของประเทศดีแล้วจะทำให้ความเป็นอยู่และสวัสดิการทางสังคม (Social Welfare) ของคนทั้งหมดในประเทศดียิ่งขึ้นต่อไปอีกด้วย

บรรณาธิการ : นายวัฒนศักดิ์ เสือเอี่ยม
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า
เรียบเรียงโดย : นางสาวจิรพรรณ บานเย็นประสพสุข
นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ